

Štvrtok 15. marca 2018

P8_TA(2018)0081

Zabíjanie z milosrdenstva v Ugande

Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. marca 2018 o zabíjaní z milosrdenstva v Ugande (2018/2632(RSP))

(2019/C 162/12)

Európsky parlament,

- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv z 10. decembra 1948, ktorej signatárom je aj Uganda,
- so zreteľom na Dohodu o partnerstve AKT – EÚ (Dohoda z Cotonou), a najmä na jej článok 8 ods. 4 o zákaze diskriminácie,
- so zreteľom na ústavu Ugandskej republiky,
- so zreteľom na Medzinárodný dohovor o právach dieťaťa, ktorý bol prijatý 20. novembra 1989, a najmä na jeho články 2 a 6, ktoré výslovne stanovujú právo na život a zásadu zákazu diskriminácie vrátane zákazu diskriminácie z dôvodu zdravotného postihnutia,
- so zreteľom na Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím prijatý v roku 2006, a najmä na jeho článok 32, v ktorom sa stanovuje, že všetky zúčastnené strany musia zahrnúť zdravotné postihnutia a osoby so zdravotným postihnutím do svojho úsilia v oblasti medzinárodnej spolupráce,
- so zreteľom na najnovšie rezolúcie Rady OSN pre ľudské práva o ľudských právach osôb so zdravotným postihnutím zo 14. apríla 2014 a 14. júla 2014,
- so zreteľom na článok 19 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, článok 6 Zmluvy o Európskej únii a článok 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktoré zakazujú všetky formy diskriminácie, a tiež články 21 a 26 dohovoru, ktoré stanovujú práva osôb so zdravotným postihnutím,
- so zreteľom na uznesenie Spoločného parlamentného zhromaždenia AKT – EÚ o začleňovaní osôb so zdravotným postihnutím v rozvojových krajinách do spoločnosti, ktoré bolo prijaté 23. novembra 2011,
- so zreteľom na Svetovú správu o zdravotnom postihnutí, ktorú v júni 2011 uverejnila Svetová zdravotnícka organizácia WHO a Svetová banka,
- so zreteľom na správu Úradu vysokého komisára OSN pre ľudské práva z 8. apríla 2016 s názvom Výbor pre práva osôb so zdravotným postihnutím skúma správu o Ugande,
- so zreteľom na rezolúcie Valného zhromaždenia OSN č. 65/186 a č. 64/131 o dosahovaní miléniových rozvojových cieľov pre osoby so zdravotným postihnutím do roku 2015 a neskôr,
- so zreteľom na usmernenie EÚ o zdravotných postihnutiach a rozvoji pre delegácie a útvary EÚ,
- so zreteľom na program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 a ciele trvalo udržateľného rozvoja, ktoré boli prijaté 25. septembra 2015 v New Yorku,
- so zreteľom na správu o preskúmaní z 1. júla 2016 týkajúcu sa Ugandy a vykonávania programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 s názvom Zabezpečiť, aby sa na nikoho nezabudlo, ktorá bola predložená na politickom fóre OSN na vysokej úrovni v New Yorku,

Štvrtok 15. marca 2018

- so zreteľom na svoje uznesenie z 19. januára 2006 ⁽¹⁾ o zdravotných postihnutiach a rozvoji,
 - so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Ugande,
 - so zreteľom na článok 135 ods. 5 a článok 123 ods. 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže v Ugande je zabitie z milosrdenstva zvykom, podľa ktorého rodičia zabijú dieťa so zdravotným postihnutím, nechajú ho zomrieť od hladu alebo mu nezabezpečia lekársku starostlivosť na základe presvedčenia, že pre takéto dieťa bude lepšie nežiť, než znášať bolestivé a nevyliciteľné zdravotné postihnutie;
 - B. keďže Uganda nie je jedinou krajinou, ktorá zápasí s týmto problémom; keďže mnohé rozvojové krajiny dosiahli významný – hoci len čiastočný – pokrok v začleňovaní ľudí so zdravotným postihnutím do rozvojových projektov;
 - C. keďže niektorí rodičia priznávajú, že zabitie z milosrdenstva je nevyhnutné na to, aby postihnuté deti uchránilo od krutého celoživotného utrpenia; keďže napriek svedectvám niektorých matiek alebo pozostalých je táto prax aj naďalej tabu;
 - D. keďže spoločenská stigmatizácia v Ugande je taká silná, že spoločnosť matku i dieťa odvrhne, čím sa dostanú do nízkeho spoločenského postavenia, ktoré vylučuje ich plnú účasť v spoločnosti; keďže na matku je vyvíjaný tlak, aby po rokoch náročného úsilia a obetí súvisiacich so starostlivosťou o dieťa so zdravotným postihnutím zabila vlastné dieťa;
 - E. keďže panujúce presvedčenie vystavuje deti, ktoré sa narodili so zdravotným postihnutím, vyššiemu riziku násilia a vraždy, ako deti bez zdravotného postihnutia; keďže deti so zdravotným postihnutím sú v dôsledku negatívnych postojev, poviei, zanedbávania a spoločenských noriem a praxe neustále vystavované rôznym formám násilia, diskriminácie a marginalizácie; keďže najväčšou hrozbou pre deti so zdravotným postihnutím je zavádzajúce presvedčenie o ich stave, ako aj to, že prítomnosť takéhoto dieťaťa bude znamenať iba viac detí so zdravotným postihnutím;
 - F. keďže klany a celá rozvetvená rodina vyvíjajú na matky obrovský tlak v snahe nájsť príčiny zdravotného postihnutia a urobiť zaň zodpovednú matku; keďže v niekoľkých prípadoch bola matka vyhnaná z príbytku manžela za to, že na svet priviedla dieťa so zdravotným postihnutím;
 - G. keďže lekári a zdravotnícki pracovníci nedokážu pochopiť ani vysvetliť povahu a príčinu slabosti dieťaťa a keďže systém zdravotnej starostlivosti nemá dostatočné prostriedky na diagnostiku a liečbu mnohých druhov zdravotného postihnutia, ktoré by sa mohli obmedziť na minimum či dokonca odstrániť; keďže deťom so zdravotným postihnutím sú odopierané základné práva, ako je prístup k zdravotnej starostlivosti, vzdelaniu, podpore a rehabilitácii, čo je závažnou prekážkou ich schopnosti naplno rozvinúť svoj potenciál;
 - H. keďže Uganda je jedným zo 162 štátov, ktoré sú zmluvnými stranami Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím; keďže 25. septembra 2008 Uganda bez výhrad ratifikovala tento dohovor a jeho opčný protokol; keďže Uganda sa zaviazala zrovnoprávniť osoby so zdravotným postihnutím so všetkými ostatnými občanmi;
 - I. keďže v apríli 2016 Výbor OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím preskúmal históriu Ugandy v oblasti vykonávania Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím a vypracoval záverečné poznámky a odporúčania, podľa ktorých „výbor so znepokojením konštatuje, že právne predpisy a politiky nezabezpečujú ochranu práv detí so zdravotným postihnutím“ a „je tiež znepokojený nedostatkom informácií o situácii nepočujúcich a hluchonemých detí a o opatreniach na zabezpečenie ich ochrany a začlenenia do spoločnosti“;
 - J. keďže ugandská vláda prijala viaceré všeobecné právne predpisy a politiky, ktoré obsahujú ustanovenia o zdravotnom postihnutí; keďže táto krajina prijala právne predpisy týkajúce sa osobitne zdravotného postihnutia; keďže zdravotné postihnutie môže byť v rôznych právnych predpisoch vymedzené rôzne;

(1) Ú. v. EÚ C 287 E, 24.11.2006, s. 336.

Štvrtok 15. marca 2018

- K. keďže neviditeľnosť zdravotne postihnutých osôb a negatívny postoj voči nim predstavujú v Ugande dve najväčšie prekážky začlenenia zdravotne postihnutých osôb do spoločnosti; keďže dieťa so zdravotným postihnutím je príčinou sociálneho vylúčenia rodiny, a najmä matky, pretože deti so zdravotným postihnutím sú vnímané ako hanba a slabá stránka rodiny;
- L. keďže pre rodičov detí so zdravotným postihnutím sa vo vidieckych oblastiach Ugandy nachádza iba niekoľko podporných štátnych zariadení, a keďže je preto pre rodiny, najmä slobodné matky, často ťažké poskytovať svojim deťom so zdravotným postihnutím adekvátnu starostlivosť;
- M. keďže neexistujú žiadne oficiálne údaje, pretože ani polícia ani systém súdnictva v Ugande sa tomuto javu nevenujú; keďže boj proti zvyku zabíjania z milosrdenstva je pre nedostatok údajov náročný;
- N. keďže na zaručenie práv marginalizovaných a zraniteľných skupín je práca skupín občianskej spoločnosti a obhajcov ľudských práv kľúčová; keďže mimovládne organizácie v Ugande sa pri poskytovaní služieb deťom so zdravotným postihnutím a ich rodičom boja s množstvom ťažkostí a prekážok; keďže množstvo mylných predstáv v súvislosti s deťmi so zdravotným postihnutím je výzvou pre rozvojové úsilie a prácu pozorovateľov v oblasti ľudských práv v Ugande;
- O. keďže pri zastupovaní špecifických záujmov osôb so zdravotným postihnutím a komunikácii s politikmi a širokou verejnosťou zohrávajú osobitnú úlohu združenia pre osoby so zdravotným postihnutím; keďže je nedostatok dostupných informácií na zvýšenie povedomia všeobecnej verejnosti o kultúrnych praktikách, ktoré stigmatizujú a obmedzujú rozvoj osôb so zdravotným postihnutím a uplatňovanie rovnakých práv z ich strany ako u všetkých ostatných v spoločnosti;
- dôrazne odsudzuje neospravedlňiteľné a neľudské zabíjanie detí a novorodencov so zdravotným postihnutím; vyjadruje hlboké znepokojenie nad zabíjaním zdravotne postihnutých detí z „milosrdenstva“ v Ugande a vo všetkých dotknutých krajinách; vyzýva na ukončenie takýchto aktov násillia, krutosti a mučenia detí;
 - vyzýva orgány Ugandy a všetkých krajín, v ktorých dochádza k zabíjaniu detí z „milosrdenstva“ a z rituálnych dôvodov, aby sa zviazali riešiť škodlivé povery, ktorých terčom stále ostávajú deti;
 - pripomína, že primárnou úlohou štátu je chrániť svojich občanov vrátane zraniteľných skupín; pripomína ugandským orgánom ich povinnosť dodržiavať ústavu svojej krajiny, a najmä jej články 21 a 32 a článok 35 ods. 1, v ktorých sa uvádza, že osoby so zdravotným postihnutím majú právo na úctu a ľudskú dôstojnosť a štát i spoločnosť sú povinné prijať vhodné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby mohli v plnej miere uplatniť svoj duševný a fyzický potenciál;
 - pripomína osobitnú úlohu ugandského parlamentu voči osobám so zdravotným postihnutím, ktorá je zakotvená v článku 35 ods. 2 ústavy, na základe ktorého by parlament mal prijímať zákony na ochranu osôb so zdravotným postihnutím; vyzýva ugandskú vládu, aby podporovala všetky opatrenia prijaté v prospech zlepšenia občianskych a ľudských práv osôb so zdravotným postihnutím;
 - vyzýva na podporu rodín osôb so zdravotným postihnutím, aby mohli vychovávať svoje deti doma; vyzýva vládu Ugandy, aby rozvíjala kvalitné podporné služby pre rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím v celej krajine vrátane dostatočnej finančnej podpory a dávok pre rodiny, aby sa o svoje zdravotne postihnuté deti mohli dobre starať;
 - vyzýva orgány, aby zabezpečili sociálne povedomie a informovanosť o situácii zdravotne postihnutých a vzdelávacie kurzy na zabezpečenie podpory, informácií a poradenstva pre rodičov a opatrovateľov detí so zdravotným postihnutím s cieľom uľahčiť účasť týchto detí v spoločnosti;
 - vyzýva vládu Ugandy, aby zabezpečila, že lekári, ktorí prichádzajú do priameho kontaktu s osobami so zdravotným postihnutím a ich zdravotnými problémami, budú náležite vzdelaní a citliví k potrebám uvedených pacientov;

Štvrtok 15. marca 2018

8. víta zákon o vytvorení komisie pre rovnosť príležitostí z roku 2007 s cieľom podporovať rovnosť príležitostí pre marginalizované skupiny vrátane osôb so zdravotným postihnutím;
 9. víta vytvorenie ugandskej komisie pre ľudské práva na základe ústavy Ugandskej republiky z roku 1995; pripomína jej úlohu, ktorou je okrem iného v spoločnosti vytvárať a podporovať povedomie o ustanoveniach tejto ústavy ako základného zákona ugandského ľudu a monitorovať dodržiavanie medzinárodných záväzkov v oblasti ľudských práv zo strany vlády;
 10. vyzýva ugandskú komisiu pre ľudské práva, aby pripravila konkrétny národný plán na usmernenie svojej monitorovacej funkcie a podporu lepšie organizovanej a inštitucionalizovanej interakcie so všetkými organizáciami osôb so zdravotným postihnutím v krajine;
 11. naliehavo žiada orgány, aby zabezpečili registráciu všetkých detí pri narodení, a to aj detí so zdravotným postihnutím;
 12. vyzýva ugandské orgány, aby zintenzívnili úsilie o zvyšovanie povedomia o právach a dôstojnosti detí so zdravotným postihnutím v Ugande; v tejto súvislosti zdôrazňuje dôležitú úlohu vzdelávania v boji proti stigmatizácii; dôrazne upozorňuje na kľúčovú úlohu združení pre osoby so zdravotným postihnutím pri zvyšovaní povedomia o začleňovaní osôb so zdravotným postihnutím a o výzvach, s ktorými sa musia vyrovnávať;
 13. zdôrazňuje, že médiá by mali zohrávať aktívnejšiu úlohu pri búraní stereotypov a podpore začleňovania; vyzýva činiteľov s rozhodovacími právomocami na medzinárodnej, vnútroštátnej a miestnej úrovni, aby zabezpečovali a podporovali zvyšovanie povedomia prostredníctvom médií, vzdelávacích politík a verejných kampaní;
 14. vyjadruje hlboké znepokojenie nad rastúcim počtom prípadov fyzických útokov proti obhajcom ľudských práv a skupinám občianskej spoločnosti, akým je napríklad fórum povedomia a podpory ľudských práv (*Human Rights Awareness and Promotion Forum*); naliehavo žiada ugandské orgány, aby zaručili bezpečnosť obhajcov ľudských práv, stíhali útoky proti nim a umožnili im vykonávať si prácu bez hrozieb a prekážok;
 15. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporili úsilie vlády, mimovládnych organizácií a občianskej spoločnosti v Ugande pri formulovaní a vykonávaní politík zameraných na potreby a práva osôb so zdravotným postihnutím, a to na základe nediskriminácie a sociálneho začleňovania a rovnakého prístupu k zdravotnej starostlivosti a iným sociálnym službám;
 16. žiada o výmenu osvedčených postupov medzi rozvojovými aj rozvinutými krajinami; vyzýva Komisiu, aby spolu s ďalšími medzinárodnými darcami vytvorila platformu s cieľom výmeny osvedčených postupov v oblasti začleňovania detí so zdravotným postihnutím; vyzýva Komisiu, aby v plnej miere plnila svoje záväzky v zmysle článku 32 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím;
 17. vyzýva EÚ, aby využila politický vplyv, ktorý umožňujú programy rozvojovej pomoci, konkrétne programy rozpočtovej podpory, s cieľom posilniť ochranu a podporu ľudských práv v Ugande; vyzýva Komisiu, aby overila, či možno poskytnúť lepšiu pomoc, a to buď prostredníctvom financovania alebo koordinácie s miestnymi orgánmi, na zlepšenie zdravotnej podpory pre deti so zdravotným postihnutím s cieľom poskytnúť naliehavo potrebnú podporu ich rodinám;
 18. zdôrazňuje, že na všetkých príslušných fórach OSN a medzinárodných fórach by sa mali podporovať politiky začleňovania, keďže otázka zdravotného postihnutia v súčasnosti v mnohých medzinárodných rozhovoroch na vysokej úrovni chýba a v politickom programe sa musí dostať na významné miesto;
 19. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedníčke Komisie / vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, prezidentovi Ugandskej republiky, predsedovi ugandského parlamentu a Africkej únii a jej inštitúciám.
-